

Konferencja prasowa

Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KRZYSZTOFA JURGIELA

Warszawa, 15 listopada 2017 r.

**Realizacja wybranych celów i priorytetów
Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi
w latach 2016-2017**

**w aspekcie Programu Działań Ministerstwa
Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015-2019**

Krzysztof Jurgiel

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, listopad 2017 r.

PRIORYTET I Ochrona polskiej ziemi: ustawa o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o kształtowaniu ustroju rolnego

Z dniem 30 kwietnia 2016 r. weszła w życie ustawa *o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw* (Dz. U. z 2016 r. poz. 585), której podstawowym celem jest ochrona polskiej ziemi przed niekontrolowanym wykupem, spekulacją oraz zagwarantowanie dochodów polskiemu rolnikowi, dla którego grunty rolne stanowią warsztat pracy. Obowiązujące w tym zakresie dotychczasowe przepisy, jak też przyjęta w poprzedniej kadencji Sejmu ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. *o kształtowaniu ustroju rolnego*, ochrony takiej nie zapewniały.

Ustawa znowelizowała akty prawne regulujące obrót nieruchomościami rolnymi. Zmiany obejmowały ustawę z dnia 11 kwietnia 2003 r. *o kształtowaniu ustroju rolnego* oraz ustawę z dnia 19 października 1991 r. *o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa*. Ustawa *o kształtowaniu ustroju rolnego* reguluje obrót prywatny, czyli nabycie między rolnikami, osobami fizycznymi, osobami prawnymi w drodze umowy np. sprzedaży, zamiany ale też darowizny czy dożywocia. Ustawa ta dotyczy też nabycia wskutek innego zdarzenia np. dziedziczenia, czy zmiany współnika lub przystąpienia nowego współnika do spółki osobowej, która jest właścicielem nieruchomości rolnej. Natomiast obrót publiczny podlega pod postanowienia ustawy *o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa* i w tym zakresie dotyczy sytuacji, gdy nabycie następuje z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa od Agencji Nieruchomości Rolnych (a od dnia 1 września 2017 r. Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa).

Zablokowaliśmy w ten sposób wykupywanie ziemi rolnej przez „słupy”, co służyło spekulantom i uderzało w polskich rolników. Dzięki naszej ustawie ziemia rolna będzie nabywana i dziedziczona przez rolników. Tak jak w innych krajach UE ograniczenia w obrocie ziemią dają prawdziwym rolnikom dostęp do gruntów rolnych i możliwość poszerzania produkcji. Przeprowadzona zmiana przepisów ułatwia inwestowanie na gruntach rolnych (brak ograniczeń w ustanawianiu hipoteki na nieruchomości rolnej).

ŹRÓDŁO ZADANIA

Expose Pani Premier, Program Rolny PiS, Program Działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015–2019.

CELE ZADANIA

- Realizacja konstytucyjnej zasady, że podstawą ustroju rolnego są gospodarstwa rodzinne.
- Realna ochrona gruntów rolnych przed niekontrolowanym spekulacyjnym obrotem.

- Przeciwdziałanie nadmiernej koncentracji nieruchomości rolnych.
- Zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego kraju.

EFEKTY OSIĄGNIĘTE W 2016 ROKU

- Wzmocnienie ochrony ziemi rolniczej w Polsce przed jej spekulacyjnym nabywaniem przez osoby, które nie gwarantują zgodnego z interesem społecznym wykorzystania nabytej ziemi na cele rolnicze.
- Stabilizacja cen ziemi.
- Urzeczywistnienie zasady wskazanej w art. 23 Konstytucji RP, zgodnie z którą podstawą ustroju rolnego państwa jest gospodarstwo rodzinne.

EFEKTY OSIĄGNIĘTE W 2017 ROKU

- Zmiana przepisów spowodowały zmianę priorytetów polityki państwa w zakresie gospodarowania Zasobem Własności Rolnej Skarbu Państwa poprzez przesunięcie punktu ciężkości ze sprzedaży gruntów na ich wydzierżawienie służące powiększeniu lub tworzeniu gospodarstw rolnych przez rolników indywidualnych.
- Efektem zmiany podejścia jest także to, że KE nie zdecydowała się na wszczęcie wobec Polski formalnej procedury o naruszenie prawa unijnego ws. obrotu ziemią, czyli wysłania tzw. wezwania do usunięcia uchybienia. KE od kilku miesięcy badała przyjętą w ubiegłym roku ustawę w tej sprawie.
- Zgodnie z zapowiedziami resort rolnictwa monitoruje funkcjonowanie nowych przepisów i jeżeli zajdzie konieczność, to mogą zostać wprowadzone zmiany. Nie będą jednak one szły w kierunku złagodzenia wymogów.
- Dane Głównego Urzędu Statystycznego nie potwierdzają obniżenia wartości gruntów rolnych. Natomiast widoczne jest zatrzymanie nieuzasadnionego wzrostu ich wartości.

PRIORYTET II Zapewnienie opłacalności produkcji rolnej

Poprzedni rząd koalicji PO-PSL zaniedbał sprawy wsi i polskiego rolnictwa, doprowadzając w szczególności do destabilizacji podstawowych rynków rolnych, powstałej na skutek braku wystarczającego wsparcia dla rodzimej produkcji. Sytuacja na wielu rynkach rolnych była określana jako tragiczna, gdyż poprzedni rząd unikał podjęcia koniecznych działań zaradczych i nie wykazywał aktywności, niezbędnej do zmiany tego stanu rzeczy. Po objęciu rządów przez Prawo i Sprawiedliwość państwo zabrało się za rozwiązywanie tych problemów, starając się nadrobić wieloletnie zaniedbania.

W grudniu 2015 roku przyjęty został *Program Działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015-2019*. Program obejmuje sześć obszarów tj.: wspólną politykę rolną i współpracę

międzynarodową, konkurencyjność rolnictwa i gospodarki żywnościowej oraz bezpieczeństwo żywności, rozwój obszarów wiejskich, politykę społeczną, instytucje, administrację, programowanie i finansowanie oraz edukację i wiedzę na obszarach wiejskich. Jednym z najważniejszych zadań Programu jest poprawa i stabilizacja sytuacji na rynkach rolnych.

Niestabilność i niepewność na rynkach rolnych sprawiła, że na forum Unii Europejskiej podejmowane są pewne działania – jednakże w naszej ocenie są one niewystarczające. Stąd w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjęto szereg inicjatyw w celu poprawy i stabilizacji sytuacji na rynkach rolnych, w tym wzmocnienia współpracy w łańcuchu dostaw żywności, zapewnienia stabilności cen, poprawy opłacalności produkcji rolnej i konkurencyjności krajowego sektora rolnego, zwiększenia dostępu polskich produktów rolno-spożywczych do nowych rynków.

ŹRÓDŁO ZADANIA

Expose Pani Premier, Program Rolny PiS, Program Działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015–2019.

CELE ZADANIA

- Poprawa i stabilizacja warunków ekonomicznych rolnictwa.
- Zachowanie jak największej liczby gospodarstw rodzinnych i zapewnienie im równych warunków konkurencyjności na Jednolitym Rynku.
- Wzmocnienie pozycji rolnika – producenta w łańcuchu żywnościowym

EFEKTY OSIĄGNIĘTE W 2016 ROKU

Poprawiła się opłacalność produkcji rolnej i nastąpiła stabilizacja na podstawowych rynkach rolnych, zwłaszcza na rynku mleka i rynku wieprzowiny – ceny są opłacalne dla rolników. Wzmocniona została pozycja rolnika w łańcuchu dostaw żywności.

Zwiększono finansowanie na wsparcie rolnictwa do poziomu minimum 3% PKB (poziom finansowania z lat 2005-2007). Wydatki na rolnictwo (łącznie z wydatkami z budżetu środków europejskich bez KRUS) w 2016 r. wyniosły ponad 32,5 mld zł. Dzięki staraniom Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi uzyskano zwiększenie finansowania wsparcia rolnictwa poprzez:

- zwiększenie o 60 mln zł kwoty wsparcia celem zwrotu części podatku akcyzowego zawartego w cenie paliwa,
- zwiększenie o 30 mln zł rezerwy celowej w ramach budżetu na 2016 r. celem przeznaczenia na melioracje w rolnictwie,
- zapewnienie finansowania dopłat do ubezpieczeń obowiązkowych w rolnictwie z 200 mln zł (w 2015 r.) do 1 600 mln zł (docelowo w 2020 r.),
- przeznaczenie 120 mln zł na zabezpieczenie wkładu własnego do programów związanych

z kryzysem na rynkach rolnych (mleko i trzoda chlewna),

- zapewniono 80 mln zł na realizację ogółem 8 programów wieloletnich realizujących zadania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w tym 28 mln zł na 4 nowe programy wieloletnie (od stycznia 2016 roku).

Dzięki interwencji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi polscy rolnicy zyskali więcej czasu na dopełnienie wymogów formalnych związanych z ubieganiem się o płatności bezpośrednich w 2016 r. Było to szczególnie ważne ze względu na ubiegłoroczne niekorzystne warunki atmosferyczne, które utrudniały rolnikom organizację prac polowych.

Ogółem w ramach zaliczek na poczet płatności bezpośrednich za 2016 r. wypłacono ok. 9,67 mld zł. Otrzymało je ponad 1,33 mln rolników, co stanowiło ok. 98,5% wszystkich rolników ubiegających się o płatności bezpośrednie za 2016 r.

EFEKTY OSIĄGNIĘTE W 2017 ROKU

Działania na rzecz poprawy opłacalności produkcji wiążą się bezpośrednio z podejmowaniem starań o umocnienie pozycji rolnika – producenta w łańcuchu żywnościowym. W 2017 r. roku weszły w życie w ustawy:

- *o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolno-spożywczymi,*
- *o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników (tzw. rolniczy handel detaliczny),*
- *o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych („Produkt Polski”) – dobrowolne znakowanie oznaczeniem „Produkt Polski”,*
- *o zmianie ustawy o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych – działania promocyjne finansowane ze środków funduszy będą dotyczyły produktów wytworzonych w Polsce,*
- kontynuacja procedowania projektu ustawy *o spółdzielniach rolników.*

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowany został *Program rozwoju głównych rynków rolnych w Polsce na lata 2016-2020* oraz uruchomiona Platforma Żywnościowa (obecnie MRiRW złożyło wniosek do NCBiR o dofinansowanie tego projektu).

Działania i wnioski składane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na posiedzeniach Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa wraz ze zdecydowaną, popierającą postawą części państw członkowskich, doprowadziły do uruchomienia przez Komisję Europejską tzw. lipcowego pakietu pomocowego, zawierającego siedem mechanizmów mających za zadanie ułatwić doprowadzenie do ustabilizowania sytuacji na unijnych rynkach produktów zwierzęcych, przede wszystkim na rynku mleka.

Oprócz przedłużenia możliwości prowadzenia interwencyjnego skupu oraz dopłat do prywatnego

przechowywania odłuszczonego mleka w proszku do 2017 r., przewidziano podwyższenie poziomu zaliczek do 70% w przypadku płatności bezpośrednich i do 85% w przypadku płatności obszarowych, a także wprowadzono pomoc dla producentów w łącznej wysokości 150 mln euro za czasowe ograniczenie podaży mleka oraz nadzwyczajną pomoc dostosowawczą w łącznej wysokości 350 mln euro.

Wdrożono rozporządzenie Komisji UE z dnia 8 września 2016 r. przewidujące nadzwyczajną pomoc dostosowawczą dla producentów mleka i rolników w innych sektorach hodowlanych, stanowiącego element tzw. pakietu Hogana.

Na mocy ww. rozporządzenia delegowanego państwom członkowskim udostępniona została pomoc finansowa w łącznej kwocie 350 mln EUR, z których 22 670 129 EUR (98 689 872,6 PLN) przeznaczono dla Polski.

Do 23 czerwca 2017 roku w ramach płatności bezpośrednich Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wypłaciła rolnikom 14,303 mld zł, czyli 97,91 proc. szacowanej do wypłaty puli środków na płatności bezpośrednie za 2016 r. To oznacza, że ARiMR wywiązała się z realizacji tego zadania przed wyznaczonym przez UE terminem. Wypłacona do 23 czerwca kwota jest wyższa o 93 mln zł od kwoty wypłaconej w tym samym okresie za rok 2015.

Obecnie trwa wypłata 70% zaliczek płatności obrotowych za 2017 rok w wysokości ok. 10mld zł.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014–2020 – Przygotowano pakiet zmian ukierunkowany na działania ograniczające bariery wdrożeniowe – modyfikacje i uproszczenia. W ciągu ostatnich 12 miesięcy przeprowadzono nabory wniosków na 19 instrumentów.

Budżet Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 wynosi 13,6 mld euro (8,7 mld euro z budżetu UE i 4,9 mld euro z budżetu krajowego). Do chwili obecnej zostało złożonych blisko 2,63 mln wniosków na kwotę 26,23 mld zł. 31,34% budżetu PROW 2014-2020 stanowią podpisane umowy/wydane decyzje (na kwotę 18,41 mld zł). Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wypłaciła 7,84 mld zł, co stanowi 13,4% środków z całej puli przeznaczonej na realizację PROW 2014–2020.

PRIORYTET III Poprawa jakości życia na obszarach wiejskich

Rząd Prawa i Sprawiedliwości zmienił gruntownie koncepcję rozwoju kraju, która za naszych poprzedników, z Platformy i PSL, faworyzowała wielkie miasta, kosztem ubożenia prowincji, obszarów wiejskich. Prowadziło to do zacofania cywilizacyjnego wsi, szerzenia się biedy i wykluczenia społecznego. Rolnicy i ludność zamieszkała na wsi zasługują na godne warunki życia, zgodnie z wysoką wartością pracy gospodarza na polskiej ziemi. Chcemy przyłączyć wieś do Polski. Pragniemy bowiem wyrównać dysproporcje dzielące wieś od miasta. Dlatego realizujemy program zrównoważonego rozwoju, politykę społeczną według nowych priorytetów. Budujemy drogi, sieć

wodociągową i kanalizacyjną, internet szerokopasmowy. Otwierane są zlikwidowane przedtem komisariaty policji, urzędy pocztowe, połączenia komunikacyjne. Utrzymujemy istnienie małych szkół i przedszkoli. Program *Rodzina 500 plus* – ograniczył w sposób istotny sfery ubóstwa na wsi. Około 11 miliardów złotych rocznie zasili budżety rodzin wiejskich, wzmocni je finansowo. Tym sposobem, ubóstwo już nie zagraża dzieciom na wsi.

Nie rzucamy słów na wiatr, nasze obietnice wcielamy w życie. Tak właśnie jest z obniżeniem wieku emerytalnego: 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Ponadto Podwyższone zostały w marcu najniższe świadczenia emerytalno-rentowe do tysiąca złotych. Skorzystało z tej zmiany 340 tys. osób. Objęto grupowym ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków dzieci rolników (do 16 lat), pozostające we wspólnym gospodarstwie.

ŹRÓDŁO ZADANIA

Expose Pani Premier, Program Rolny PiS, Program Działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015–2019.

CELE ZADANIA

- Wprowadzenie zmian o charakterze cywilizacyjnym aby rodziny rolnicze osiągnęły wyższy poziom życia bliski temu, jaki jest w miastach.
- Uaktywnienie systemu opieki społecznej na obszarach wiejskich i powiązanie jej z przeciwdziałaniem tworzeniu stref ubóstwa oraz marginalizacji.
- Tworzenie efektywnej infrastruktury technicznej i społecznej.

EFEKTY OSIĄGNIĘTE W 2016 ROKU

- Od 1 kwietnia 2016 r. realizowany jest w całej Polsce – Program *Rodzina 500 plus*, będący systemowym wsparciem wszystkich polskich rodzin, w ramach którego każda rodzina z minimum dwójkiem niepełnoletnich dzieci otrzymuje 500 zł na drugie i każde kolejne dziecko. Na wsi objętych zostało tą pomocą 63% wszystkich dzieci do 18 roku życia. Jest to odsetek wyższy niż w gminach miejskich i miejsko-wiejskich.
- Objęcie grupowym ubezpieczeniem od następstw nieszczęśliwych wypadków dzieci rolników (do ukończenia 16 roku życia) pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym. Dzięki temu zapewniona została ochrona ubezpieczeniowa dla dzieci przebywających na terenie gospodarstw rolnych, której dotychczas brakowało.
- Po kilku latach przerwy Poczta Polska wraca na wieś. W roku 2016 Poczta Polska S.A. na terenach wiejskich uruchomiła 60 nowych placówek pocztowych. Przywracane są też posterunki Policji tam, gdzie potrzebują ich mieszkańcy.
- W celu poprawy warunków rozwoju gospodarczego oraz życia na obszarach wiejskich realizowane są w ramach PROW 2014-2020 działania przyczyniające się do rozwoju

infrastruktury wsi. Działania te są prowadzone przede wszystkim w ramach instrumentu wsparcia *Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich*, jak również poprzez działanie *Leader*.

EFEKTY OSIĄGNIĘTE W 2017 ROKU

- Przywrócenie, w tym dla rolników, powszechnego wieku emerytalnego, tj. 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn.
- Porządkujemy sprawę zagospodarowania przestrzennego obszarów wiejskich. Chcemy, by nowe regulacje ułatwiały rozwój małych miejscowości i jednocześnie, by jak najmniej kłopotów mieli rolnicy oraz inwestorzy.
- Podwyższenie najniższych świadczeń emerytalno–rentowych do wysokości 1000 zł. W ramach tej zmiany 340 tys. osobom uprawnionym do najniższych rolniczych świadczeń emerytalno–rentowych, podwyższono w marcu 2017 r. świadczenia do kwoty 1000 zł.

PRIORYTET IV Sprawna administracja na rzecz rolnictwa – konsolidacja administracji rolnej

Sprawna administracja to cel strategiczny, jeden z filarów gwarantujących dobre warunki rozwoju produkcji rolnej, jak też narzędzie do przeprowadzenia zmian cywilizacyjnych na obszarach wiejskich, które wyrównają różnice między miastem a wsią. To warunek konieczny, aby bez zbędnej mitręgi biurokratycznej rolnik został kompetentnie, skutecznie obsłużony.

Z dniem 1 września 2017 r. weszły w życie przepisy tworzące nowe ramy instytucjonalnego wsparcia rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich w Polsce polegające na:

- utworzeniu jednostki odpowiedzialnej za zadania w zakresie programowania rozwoju polskiej wsi i gospodarowania nieruchomościami rolnymi (instytucji rozwojowej) – Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR),
- zniesieniu Agencji Rynku Rolnego i Agencji Nieruchomości Rolnych oraz wykorzystaniu ich zasobów do zapewnienia funkcjonowania KOWR, a także realizacji nowych zadań przez ARiMR,
- utworzeniu jednej instytucji wykonującej zadania agencji płatniczej Unii Europejskiej na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej – Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR).

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa realizuje politykę państwa w zakresie: tworzenia i poprawy struktury obszarowej gospodarstw rodzinnych oraz rozwoju spółek strategicznych Skarbu Państwa, wdrażania innowacyjności w rolnictwie i przemyśle rolno-spożywczym, stabilizacji rynków rolnych oraz promocji polskich produktów rolno-spożywczych. Oprócz zadań ustawowych, wykonuje również inne zadania delegowane.

Utworzenie KOWR, jako instytucji rozwojowej na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich, wynikało

z potrzeby uruchomienia nowych instytucji, rozwiązań organizacyjnych oraz instrumentów niezbędnych do prowadzenia aktywnej krajowej polityki rolnej i rozwoju obszarów wiejskich z uwzględnieniem zadań z zakresu programowania rozwoju na szczeblu centralnym i lokalnym. Wprowadzone zmiany mają także na celu ograniczenie kosztów administracyjnych, poprawę jakości obsługi beneficjentów i kontrahentów oraz rolników.

Beneficjentami działań KOWR są: producenci rolni (w tym rolnicy indywidualni, dzierżawcy) i rodzinne gospodarstwa rolne, przedsiębiorstwa zajmujący się produkcją, przechowywaniem lub przetwórstwem artykułów rolno-spożywczych oraz zakupem i sprzedażą tych towarów na terenie UE lub w krajach trzecich, a także organizacje zrzeszające ww. podmioty (grupy i organizacje producentów oraz organizacje przetwórców). Część działań kierowana jest do: jednostek samorządu terytorialnego, mieszkańców terenów wiejskich i popegeerowskich, organizacji pożytku publicznego oraz innych podmiotów gospodarczych działających lub zamierzających podjąć działania inwestycyjne na terenie kraju. Działania administrowane przez KOWR skierowane są także do konsumentów (w tym do dzieci i młodzieży) za pośrednictwem placówek oświatowych oraz do osób najuboższych za pośrednictwem organizacji charytatywnych. KOWR wykonuje również prawa z udziałów i akcji oraz sprawuje nadzór właścicielski nad działalnością wybranych strategicznych spółek Skarbu Państwa.

ŹRÓDŁO ZADANIA

Expose Pani Premier. Program Rolny PiS, Program Działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015–2019.

CELE ZADANIA

- Zapewnienie sprawnej administracji publicznej działającej na rzecz rolnictwa i obszarów wiejskich oraz optymalizacja kosztów jej utrzymania.
- Poprawa jakości usług beneficjentów, kontrahentów i rolników.
- Utworzenie jednej instytucji wykonującej zadania płatnicze UE.
- Realizacja zadań wynikających z polityki państwa, w szczególności w zakresie wdrażania i stosowania instrumentów wsparcia rolnictwa, aktywnej polityki rolnej oraz rozwoju obszarów wiejskich.

EFEKTY OSIĄGNIĘTE W 2016 ROKU

- Porządkowana jest administracja działająca na rzecz rolnictwa.
- Powołana została Rada Dialogu Społecznego w Rolnictwie jako organ pomocniczy Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. W jej skład wchodzi przedstawiciele branżowych organizacji sektora rolno-spożywczego, związków zawodowych rolników indywidualnych i społeczno-zawodowych organizacji rolników oraz samorządu rolniczego.

- Ustawa o Krajowym Ośrodku Wsparcia Rolnictwa, która reguluje jeden z elementów niezbędnych do optymalizacji działalności agencji i innych jednostek podległych i nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, mianowicie ustrój i zasady funkcjonowania Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR), który zostanie utworzony w miejsce ANR i ARR. Dzięki takiemu rozwiązaniu zostanie również ograniczona liczba agencji płatniczych w zakresie Wspólnej Polityki Rolnej funkcjonujących w Polsce z dwóch (ARiMR i ARR) do jednej (ARiMR), co stanowi drugi element powyższej optymalizacji.

EFEKTY OSIĄGNIĘTE W 2017 ROKU

W 2017 r. trwały intensywne przygotowania w Agencji Nieruchomości Rolnych i Agencji Rynku Rolnego do płynnego kontynuowania zadań przez powstały od 1 września 2017 r. Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR) oraz do przekazania części zadań przez ARR do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR). Ciągłość realizacji zadań została zachowana. W pierwszym miesiącu funkcjonowania nowej instytucji, tj. we wrześniu 2017 r., do KOWR wpłynęło ponad 41,1 tys. spraw. KOWR z kolei wysłał blisko 44,2 tys. odpowiedzi.

Na bazie Agencji Rynku Rolnego i Agencji Nieruchomości Rolnych powstał sprawnie działający Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Nowa instytucja ma jasno określone zadania, które dotyczą zakupu i dzierżawy ziemi oraz zdobywania nowych rynków zbytu. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa jest obecnie jedyną agencją płatniczą, w która zapewnia przejrzystą obsługę rolników i lepszy dostęp do unijnych funduszy.

PRIORYTET V Wzmocnienie pozycji rolnika – producenta w łańcuchu żywnościowym

Nie może być rolnik oszukiwany w skupie, traktowany jak ubogi krewnym w relacjach z handlem wielko powierzchniowym. Dlatego pracujemy nad objęciem regulacją wszystkich uczestników łańcucha dostaw żywności, co przyczyni się do wzrostu i stabilizacji dochodów rodzin rolniczych.

Pakiet 5 ustaw, których założenia opracowano w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi (poprzedzając ten proces konsultacjami z producentami), rozwiązuje problemy z jakimi dotychczas zmagali się rolnicy. Podjęte inicjatywy są próbą objęcia regulacją wszystkich uczestników łańcucha dostaw: producentów rolnych, przetwórców i handlu. Zgodnie z opinią Komisji Europejskiej Polska była jednym z niewielu krajów, który dotychczas takich rozwiązań nie wprowadził.

Umożliwiamy rolnikom sprzedaż produktów przetworzonych w ramach tzw. detalicznego handlu rolniczego, zapewniając jednocześnie standardy bezpieczeństwa wytworzonej w ten sposób żywności. Wzmacniamy integrację poziomą i pionową na rynku rolnym, umożliwiając tworzenie silnych spółdzielni. Chcemy znakować produkt polski tak, aby konsument świadomie uczestniczył w rynku produktów żywnościowych.

Pragniemy chronić rolników przed tzw. nieuczciwymi praktykami oraz rekompensować straty w działalności rolniczej, powstałe niezależnie od producenta - poprzez długo oczekiwany przez

środowiska rolnicze Fundusz Ochrony Dochodów Rolniczych.

ŹRÓDŁO ZADANIA

Program Rolny PiS, Program Działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015–2019.

CELE ZADANIA

- Zwiększenie konkurencyjności gospodarki rolno–żywnościowej.
- Zwiększenie dochodów producentów rolnych.
- Wyeliminowanie z łańcucha dostaw surowców rolnych i żywności stosowania nieuczciwych praktyk handlowych.
- Zapewnienie rolnikom równych szans i możliwości w zakresie sprzedaży żywności konsumentom końcowym.
- Promocja polskiej żywności w kraju i za granicą.

EFEKTY OSIĄGNIĘTE W 2016 ROKU

Zgodnie z przyjętym i sukcesywnie realizowanym Programem Działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015-2019 oraz wynikającymi z niego zadaniami w obszarze konkurencyjności rolnictwa, gospodarki żywnościowej oraz bezpieczeństwa żywności, w resorcie rolnictwa rozpoczęliśmy proces tworzenia warunków dla wzmocnienia pozycji rolników w łańcuchu żywnościowym. W ciągu roku opracowano i uchwalono część ustaw.

EFEKTY OSIĄGNIĘTE W 2017 ROKU

Od 2017 roku obowiązują ustawy:

- *o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia sprzedaży żywności przez rolników*. Polskim rolnikom stworzono lepsze możliwości rozwoju produkcji i sprzedaży konsumentom końcowym żywności. Ustawa wychodzi naprzeciw postulatam rolników poprzez zapewnienie im równych szans i możliwości w zakresie sprzedaży żywności konsumentom końcowym z rolnikami z innych państw członkowskich Unii Europejskiej. Wprowadza zwolnienie z opodatkowania przychodów ze sprzedaży do kwoty 20 000 zł.
- *o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi*. Ma ona na celu wyeliminowanie z łańcucha dostaw surowców rolnych i żywności stosowania nieuczciwych praktyk handlowych. Ważne jest, aby w łańcuchu dostaw towarów rolno-spożywczych wszyscy jego uczestnicy mieli poczucie funkcjonowania na tych samych zasadach, bez względu na ich potencjał ekonomiczny.
- *o zmianie ustawy o jakości handlowej artykułów rolno-spożywczych „Produkt polski”*. Ustawa określa przy spełnieniu jakich warunków takie oznakowanie może być użyte przez producenta. Jest to oznakowanie dobrowolne. Konsumentom daje gwarancje pochodzenia wyrobu.

- o zmianie ustawy o funduszach promocji produktów rolno-spożywczych. Wprowadzono zmiany sposobu wykorzystania środków funduszy promocji produktów rolno-spożywczych, tak aby środki te w większym stopniu wspierały podmioty, od których wpłaty na fundusze promocji pochodzą.

Obecnie procedowana jest projekt ustawy o spółdzielniach rolników. Projekt ustawy dotyczy funkcjonowania spółdzielni rolników – prowadzenie działalności gospodarczej na rzecz swoich członków będących rolnikami w zakresie planowania przez nich produkcji i dostosowywania skali i jakości tej produkcji do warunków rynkowych, koncentracji podaży oraz organizowania sprzedaży wyprodukowanych przez rolników produktów.

Rolnik może już sprzedawać konsumentom żywność wyprodukowaną we własnym gospodarstwie. Pakiet 5 ustaw stworzył rolnikom zarówno lepsze możliwości sprzedaży, jak i rozwoju produkcji. Sprzedaż do kwoty 20 tys. zł. została zwolniona od opodatkowania przychodów. Z łańcucha dostaw surowców rolnych i żywności eliminowane są nieuczciwe praktyki handlowe. Trwają prace na nowymi rozwiązaniami, które pozwolą na dostosowywania skali i jakości produkcji do warunków rynkowych, a także na koncentrację podaży oraz organizowanie sprzedaży wyprodukowanych przez rolników produktów.

PRIORYTET VI Ubezpieczenia rolnicze - zarządzanie ryzykiem strat w rolnictwie

Podstawowe znaczenie dla poczucia bezpieczeństwa rolników i mieszkańców wsi mają ubezpieczenia, które ze względu na niską dochodowość wielu gospodarstw, wymagają wsparcia z budżetu Państwa. Wsparcie z budżetu polega na częściowej refundacji tego ubezpieczenia, stosownie do rentowności gospodarstwa. Od 2006 roku wdrażany jest system ubezpieczeń upraw rolnych i zwierząt gospodarskich z dofinansowaniem z budżetu państwa do składek producentów rolnych z tytułu zawarcia umów ubezpieczenia od wystąpienia zdarzeń losowych. Wprowadzenie tego systemu ubezpieczeń należy kontynuować i doskonalić.

Utworzenie Rolniczego Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych przy współudziale Funduszu Składowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników. Ta forma ubezpieczenia zapewni kompleksową usługę ubezpieczenia upraw rolnych, zwierząt gospodarskich, mienia rolniczego oraz OC rolników-członków TUW. Ubezpieczenie zmniejszy ryzyko prowadzenia produkcji rolnej oraz zabezpieczy przed spadkiem dochodów, zapewni środki na wznowienie lub kontynuację produkcji. Nastąpi uniezależnienie od firm komercyjnych.

ŹRÓDŁO ZADANIA

Expose Pani Premier, Program Rolny PiS, Program Działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015-2019.

CELE ZADANIA

- Upowszechnienie ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.
- Określenie maksymalnych stawek taryfowych – 9% z możliwością zwiększenia dla roślin uprawowych na V klasie bonitacji do 12% i na VI do 15%.
- Zachowanie możliwości wyboru przez rolnika określonych ryzyk.
- 65 % - dopłata z budżetu państwa do składek ubezpieczenia.
- Wypracowanie systemu zabezpieczeń przed skutkami ryzyka w rolnictwie: technicznego, organizacyjnego, finansowo–ubezpieczeniowego.
- Przygotowanie założeń systemu ubezpieczeń gospodarczych w rolnictwie z uwzględnieniem obecnych rozwiązań obowiązujących w Polsce i w UE wraz z koncepcją ich wdrożenia i funkcjonowania.

EFEKTY OSIĄGNIĘTE W 2016 ROKU

Opracowano projekt ustawy *o zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich* oraz ustawy *o opłacie skarbowej*, którego celem jest upowszechnienie sprzedaży pakietów ubezpieczenia upraw rolnych i zwierząt gospodarskich przy określeniu maksymalnych stawek taryfowych (9% z możliwością ich zwiększenia dla roślin uprawianych na V klasie bonitacji do 12% i na VI klasie bonitacji do 15%). Zachowana została możliwość wyboru przez producenta rolno wybranych ryzyk do ubezpieczenia, przy czym zakłady ubezpieczeń będą konstruować wysokość stawek taryfowych w sposób zapewniający nie przekroczenie łącznych stawek taryfowych dla danej uprawy w wysokości 9% z możliwością ich zwiększenia dla roślin uprawnych na V klasie bonitacji do 12% i na V klasie bonitacji do 15%. Dopłata z budżetu państwa do składek ubezpieczenia będzie w każdym przypadku wynosiła 65%.

Aby przeciwdziałać niskiej efektywności dotychczasowych regulacji a także zaoferować nowe rozwiązania w zakresie zarządzania ryzykiem powołany został Zespół ds. ubezpieczeń gospodarczych w rolnictwie, którego celem jest wypracowanie systemu zabezpieczenia przed skutkami ryzyka w rolnictwie (zabezpieczenia technicznego, organizacyjnego i finansowo–ubezpieczeniowego) na wszystkich etapach zarządzania ryzykiem tj. zapobiegania, zawierania i realizacji umowy ubezpieczeniowej, likwidacji finansowej, technicznej i organizacyjnej szkód, odtwarzania procesu produkcyjnego, więzi kooperacyjnych i majątku w rolnictwie a także szans na dochodowe zbycie efektów gospodarowania w rolnictwie.

Zespół zobowiązany jest do przygotowania założeń systemu ubezpieczeń gospodarczych w rolnictwie z uwzględnieniem obecnych rozwiązań obowiązujących w Polsce i Unii Europejskiej wraz z koncepcją ich wdrożenia i funkcjonowania. Zakłada się, że wprowadzone w Polsce nowe rozwiązania uzupełnią dotychczasowy system o następujące elementy: możliwość tworzenia branżowych, samorządowych bądź terytorialnych funduszy wsparcia wzajemnego, w których rolnicy są udziałowcami i współdecydują o prowadzonej polityce ubezpieczeniowej przez te podmioty. Ma to na celu maksymalne zabezpieczenie gospodarstw rolnych przed ryzykami wynikającymi z klęsk i zdarzeń losowych oraz ochronę budżetu przed wypłatami odszkodowań. W dalszej kolejności mechanizm ten

zabezpieczy także przed ryzykiem o charakterze gospodarczym.

EFEKTY OSIĄGNIĘTE W 2017 ROKU

Weszły w życie przepisy ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o *zmianie ustawy o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich*. Zgodnie z nowymi przepisami, producent rolny w przypadku zawarcia umowy ubezpieczenia obejmującej jeden lub kilka rodzajów ryzyka, będzie miał możliwość skorzystania z dopłaty w wysokości 65% składki, jeżeli określone przez zakłady ubezpieczeń stawki taryfowe nie przekroczą odpowiednio: 9, 12 i 15% sumy ubezpieczenia. Dopłata z budżetu państwa do stawek ubezpieczeniowych – coroczny wzrost środków na ten cel – w tym roku było to 917 mln złotych. Docelowo – 1,6 mld w 2020 roku.

Dzięki współpracy Poczty Polskiej, Poczтового Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych (PTUW) i Funduszu Składkowego Ubezpieczenia Społecznego Rolników (FSUSR), polscy rolnicy mają dostęp do nowej oferty ubezpieczeń przygotowanej specjalnie dla nich.

Mogą ją nabyć w ponad 1,5 tys. placówek pocztowych, co gwarantuje łatwy i szybki dostęp do szerokiej oferty ochrony. Ubezpieczenia, które będą sprzedawane pod marką AGRO Ubezpieczenia, zostały stworzone w oparciu o *Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* wicepremiera Mateusza Morawieckiego.

Fundusz Składkowy Ubezpieczenia społecznego Rolników objął 49,5% udziałów w PTUW. Pozostała część udziałów należy do Poczty Polskiej. Skarb Państwa, do którego AGRO Ubezpieczenia należą w 100% gwarantuje tym samym wiarygodność i stabilność oferty.

Zmieniony został system ubezpieczeń roślin uprawnych i zwierząt gospodarskich, tak aby zapewnić jak największej grupie rolników dostęp do ubezpieczeń upraw rolnych z maksymalną wysokością dopłat z budżetu państwa do składek ubezpieczenia. Teraz rolnik może ubezpieczyć uprawy od jednego lub kilku ryzyk, z dotacją w wysokości 65 proc. stawki ubezpieczenia. Dopłata z budżetu państwa do stawek ubezpieczeniowych w tym roku wynosi ponad 900 mln złotych, a docelowo w 2020 roku wyniesie 1,6 mld.

PRIORYTET VII Intensyfikacja działań wspierających promocję polskich produktów rolno - spożywczych

Polska żywność, zyskuje coraz większe uznanie na światowych rynkach, o czym świadczy rosnący eksport, który w tym roku osiągnie kwotę około 25 miliardów złotych. Konsumenci w wielu krajach mają zaufanie do polskich produktów. Lansujemy w świecie polską markę dobrej, zdrowej żywności, ustalamy warunki wejścia na nowe rynki zbytu. Rezultatem tych starań stało się udostępnienie prawie trzydziestu nowych rynków dla eksportu polskich produktów rolno-spożywczych.

6 grudnia 2016 r. Kierownictwo Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi przyjęło *Priorytety działań MRiRW oraz podległych służb bezpieczeństwa żywności na rzecz otwierania nowych rynków zbytu na rok 2017 i lata kolejne*. Dokument został przygotowany we współpracy z GIW, GIORIN, GIJHARS oraz ARR i określa m.in. działania podejmowane przez resort rolnictwa oraz podległe służby

weterynaryjne i fitosanitarne w zakresie otwierania nowych rynków zbytu. Jest to swoistego rodzaju wsparcie administracji państwowej, wspomaganie przez instytuty branżowe dla polskich producentów artykułów rolno-spożywczych, w formie usystematyzowanego otwierania nowych rynków zbytu (lub asortymentowego poszerzania istniejących możliwości eksportowych na częściowo otwartych rynkach), a w dalszej kolejności właściwego ukierunkowania i integracji działań promocyjnych realizowanych na rynkach krajów trzecich.

W pierwszej kolejności określono 15 najbardziej perspektywicznych dla polskiego eksportu rynków zbytu: Zjednoczone Emiraty Arabskie, Indie, Japonia, Chiny i Tajwan, Kanada, Algieria, Republika Południowe Afryki, Stany Zjednoczone, Arabia Saudyjska, Egipt, Wietnam, Iran, Białoruś i Kazachstan.

Najważniejsze działania przewidywane na rok 2017 to dobre otwarcia lub poszerzenia dostępu do ww. rynków, z uwzględnieniem perspektywicznych produktów na poszczególnych rynkach.

W drugiej kolejności działania są ukierunkowane na otwieranie lub poszerzenie dostępu do rynków będących w sferze potencjalnego zainteresowania polskiej branży rolno-spożywczej (ze względu na realne zainteresowanie importerów rynku docelowego określonymi polskimi produktami, z uwzględnieniem oceny realnej możliwości lokowania na tych rynkach polskiej produkcji), a które nie wymagają długotrwałych procedur lub które, w ocenie polskich placówek dyplomatycznych, a także na podstawie dotychczasowego doświadczenia GIW i PIORiN, uda się zakończyć w stosunkowo krótkim czasie.

Elementem dodatkowej aktywności MRiRW będzie otwieranie lub poszerzenie dostępu do wybranych rynków, wymagających długotrwałych procedur, na których polskie organizacje branżowe prowadzą kampanie informacyjno-promocyjne mające na celu wzrost świadomości konsumentów i dystrybutorów na temat walorów polskich produktów, a także do innych rynków, na których polskie produkty dostępne są w ograniczonym asortymencie.

Negocjacje oraz działania w zakresie dopuszczenia polskich produktów rolno-spożywczych do zagranicznych rynków będą wspierane przez Radców ds. Rolnych w polskich placówkach dyplomatycznych: w Berlinie, przy Stałym Przedstawicielstwie RP w Brukseli, w Algierii, Chinach, RPA, Indiach i Zjednoczonych Emiratach Arabskich. Stanowiska te tworzone są ze względu na specyfikę branży rolnej, która wymaga specjalistycznej wiedzy oraz znajomości rynku rolno-spożywczego państwa docelowego.

ŹRÓDŁO ZADANIA

Program Rolny PiS, Program Działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015-2019.

CELE ZADANIA

- Zwiększenie konkurencyjności gospodarki rolno-żywnościowej.
- Promocja na świecie polskiej marki dobrej, zdrowej żywności.
- Pozyskiwanie nowych rynków zbytu dla polskich produktów rolno-spożywczych.

EFEKTY OSIĄGNIĘTE W 2016 ROKU

Trudna sytuacja na europejskim rynku, a także przypadki występowania ASF (a następnie także zjadliwej grypy ptaków), a w konsekwencji zamknięcie szeregu rynków dla wieprzowiny i drobiu z Polski, wymogły konieczność poszukiwania nowych rynków zbytu dla polskich artykułów rolnych. Najważniejsze efekty wspólnych działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Głównego Inspektoratu Weterynarii oraz Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa są następujące:

- 20 czerwca 2016 r., podczas wizyty Sekretarza Stanu Jacka Boguckiego w RPA, strony polska i południowoafrykańska zakończyły trzyletnie negocjacje i ustaliły wymagania weterynaryjne oraz podpisały wzór świadectwa zdrowia dla mrożonego mięsa drobiowego oraz surowych wyrobów mięsnych,
- 20 czerwca 2016 r. Ministrowie Rolnictwa Polski i Chin Krzysztof Jurgiel i Zhi Shuping podpisali protokół w sprawie wymagań fitosanitarnych dla eksportu jabłek z Polski do Chin. Podpisanie tego protokołu było ostatnim i kluczowym elementem trwającej niemal 2 lata procedury oceny analizy ryzyka fitosanitarnego związanego z eksportem świeżych jabłek z Polski do Chin. Na eksport mogą być przeznaczane owoce wyprodukowane w Polsce, które będą spełniały wymagania fitosanitarne, normy bezpieczeństwa sanitarnego oraz będą wolne od organizmów kwarantannowych Chin. Przed pierwszym sezonem eksportowym została przeprowadzona wspólna (PIORiN i AQSIQ) wrywkowa kontrola zarejestrowanych miejsc produkcji, pakowalni, pod kątem spełnienia chińskich wymagań fitosanitarnych (zatwierdzono 453 sady i 135 pakowalni). Ponadto podpisano polsko-chińskie protokoły: regulujące warunki dostępu do rynku chińskiego dla drobiu hodowlanego, jednodniowych piskląt i jaj wylęgowych drobiu (z uwzględnieniem kur niosek, drobiu hodowlanego, brojlerów), dotyczące obrotu mięsem drobiowym oraz dialogu w zakresie wznowienia eksportu mięsa wieprzowego,
- rynki Arabii Saudyjskiej, Maroka, Chile, Ukrainy, Czarnogóry oraz Egiptu zostały otwarte dla mięsa wołowego (lub jego przetworów) a ponadto zostały zatwierdzone kolejne zakłady do eksportu wołowiny do Turcji. Rynek egipski został otwarty dla polskiego drobiu,
- 22 sierpnia 2016 r. Ministrowie Rolnictwa Polski i Kazachstanu – Krzysztof Jurgiel i Askar Myrzakhmetov podpisali porozumienie o współpracy w dziedzinie rolnictwa. Porozumienie dotyczy współpracy między krajami, m.in. w kwestiach uprawy roślin i hodowli zwierząt, badania odmian, kwarantanny i ochrona ochrony roślin, sprawach weterynaryjnych, nauki i techniki rolniczej, mechanizacji rolnictwa sektora rolno-spożywczego, kontaktów handlowych oraz wystaw i targów. Porozumieniem powołano także grupę roboczą ds. współpracy w dziedzinie rolnictwa, która będzie zajmować się wdrażaniem w życie zapisów polsko-kazachskiego porozumienia,
- 8 listopada 2016 r., po dwóch latach negocjacji, Ministerstwo Rolnictwa i Dobrostanu Rolników Indii poinformowało, że na podstawie przeprowadzonej analizy ryzyka, strona indyjska uznaje metodę chłodzenia (*cold treatment*) jako zabieg alternatywny dla fumigacji bromkiem metylu

w odniesieniu do świeżych jabłek, eksportowanych z Polski do Indii,

- 21 grudnia 2016 r. Ukraina uznała regionalizację zgodnie z przepisami UE w związku z wystąpieniem wysoce zjadliwej grypy ptaków.

EFEKTY OSIĄGNIĘTE W 2017 ROKU

Promujemy w świecie polską markę dobrej, zdrowej żywności, ustalamy warunki wejścia na nowe rynki zbytu. Rezultatem tych starań stało się udostępnienie prawie trzydziestu nowych rynków dla eksportu polskich produktów rolno-spożywczych. Na wspieranie rozwoju współpracy handlowej polskiego sektora rolno-spożywczego z zagranicą zaplanowano w ustawie budżetowej środki na poziomie 4 mln złotych. ARR (KOWR) koncentruje się na działaniach umożliwiających przedsiębiorcom większą obecność na rynkach o dużym potencjale importowym, na których polska żywność jest jeszcze nieobecna lub występuje w niewielkim zakresie. Chodzi tu przede wszystkim o kraje azjatyckie, takie jak: Indie, Wietnam, Japonia, Iran czy Tajwan. Wsparcie promocyjne planuje się również w odniesieniu do rynków Republiki Południowej Afryki i USA. Jednocześnie ARR kontynuuje działania na rynkach, które są już dobrze znane polskim eksporterom, ale nadal wymagają wsparcia promocyjnego w budowaniu pozytywnego wizerunku polskiej żywności. Mowa tutaj o targach w takich krajach jak: Chiny z Hongkongiem, Algieria, Zjednoczone Emiraty Arabskie, Niemcy oraz Białoruś.

Plan działań promocyjnych ARR (KOWR) na rynkach zagranicznych w 2017 r. uwzględnia również realizację postanowień umowy między ARR, a Ministerstwem Rozwoju nr II/558/P/50005/200/DPE/16 z 15 września 2016 r. o partnerstwie przy wspólnej realizacji projektu pozakonkursowego pn. *Promocja gospodarki w oparciu o polskie marki produktowe*.

Marka Polskiej Gospodarki – Brand poddziałanie 3.3.2 Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014–2020 obejmującego organizację działań promocyjno-informacyjnych w ramach nowego branżowego programu promocji polskich specjalności żywnościowych. Branżowy program promocji realizowany jest w 5 krajach pozaeuropejskich (tj. w: Chinach, Indiach, Wietnamie, RPA i ZEA) oraz w 2 krajach unijnych (we Francji i w Niemczech). Budżet na realizację branżowego programu promocji polskich specjalności żywnościowych wynosi na lata 2016–2019 ogółem 4,9 mln zł.

W ciągu 2 lat otwarto 30 nowych rynków zbytu dla naszych produktów rolno-spożywczych. Osiągamy dodatni bilans handlowy. W tym roku nadwyżka eksportu nad importem może wynieść 8 mld euro, wobec 7,1 mld euro w 2016 r. Przewidywany w tym roku poziom eksportu może wynieść 25 mld euro, czyli o około 5 proc. więcej w stosunku do ub. roku.

PRIORYTET VIII Program Rozwoju Głównych Rynków Rolnych w Polsce na lata 2016–2020

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi podjęto szereg inicjatyw w celu poprawy i stabilizacji sytuacji na rynkach rolnych, w tym wzmocnienia pozycji producenta w łańcuchu dostaw żywności, zapewnienia stabilności cen, poprawy opłacalności produkcji rolnej i konkurencyjności krajowego

sektora rolnego, zwiększenia dostępu polskich produktów rolno-spożywczych do nowych rynków. Jedną z tych inicjatyw jest opracowany w resorcie *Program rozwoju głównych rynków rolnych w Polsce na lata 2016-2020*.

Program prezentuje syntetyczne informacje dotyczące potencjału rozwoju rolnictwa w odniesieniu do dziewięciu głównych rynków rolnych, tj. zbóż, rzepaku, wieprzowiny, wołowiny, drobiu, mleka i przetworów mlecznych, cukru, owoców i warzyw oraz ich przetworów, jak również tytoniu. Aktualna sytuacja w poszczególnych sektorach rolnych jest różna, jeśli chodzi o dynamikę zmian poziomu produkcji, tendencje w handlu zagranicznym, stopień zorganizowania producentów i ogólną kondycję sektora. Niezależnie od tego, w każdym z sektorów istnieją wyzwania i szanse rozwoju.

Celem opracowania niniejszego programu jest wypracowanie, klarownej dla uczestników rynku, koncepcji długofalowego działania mającej zapewnić realizację zidentyfikowanych celów i wyzwań umożliwiających rozwój krajowego sektora rolno-żywnościowego.

Analizując możliwości wspierania rozwoju rynków rolnych oraz poprawy ich funkcjonowania należy mieć na uwadze, iż obecna perspektywa finansowa w ramach wspólnej polityki rolnej UE już trwa, system dopłat bezpośrednich oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 jest przyjęty, a możliwości zmian w tych obszarach są ograniczone. Aczkolwiek dyskusja na forum unijnym odnośnie do Wieloletnich Ram Finansowych i kształtu przyszłego budżetu UE wymusi dostosowanie niniejszego Programu.

Niemniej jednak, podstawą dalszego rozwoju rynków rolnych w Polsce oraz skutecznego konkurowania na rynku UE i rynku globalnym są wspólne działania wszystkich środowisk.

ŹRÓDŁO ZADANIA

Program Działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi ma lata 2015-2019.

CELE ZADANIA

- Wypracowanie, klarownej dla uczestników rynku, koncepcji długofalowego działania mającej zapewnić realizację zidentyfikowanych celów umożliwiających rozwój krajowego sektora rolno-żywnościowego.
- Usystematyzowanie oraz zebranie informacji o obecnie podejmowanych inicjatywach oraz kierunkach działań umożliwiających rozwój rynków rolnych w Polsce.
- Przedstawienie uczestnikom rynku informacji z jakich instrumentów można korzystać w celu stabilizacji rynków i opłacalności produkcji.

EFEKTY OSIĄGNIĘTE W 2016 ROKU

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowano *Programu rozwoju głównych rynków rolnych w Polsce na lata 2016-2020*. Program koncentruje się na dziewięciu rynkach rolnych, tj. rynkach: zbóż, rzepaku, wieprzowiny, wołowiny, drobiu, mleka i przetworów mlecznych, cukru, owoców i warzyw oraz tytoniu.

Przygotowany dokument składa się z trzech rozdziałów: I - Analiza rynków rolnych, ze szczególnym uwzględnieniem produkcji oraz struktury gospodarstw i sektora przetwórstwa na tle głównych producentów w UE, II - Formy wsparcia rynków rolnych przewidziane w przepisach unii europejskiej oraz krajowych i III - Cele i wyzwania rozwoju oraz działania służące rozwojowi rynków rolnych

W rozdziale I projekt programu zawarto analizę poszczególnych sektorów, w tym dane na temat ich struktury, poziomu produkcji, handlu zagranicznego, rysując tym samym obraz uwarunkowań rozwoju poszczególnych rynków. Umieszczono w nim także analizę SWOT każdego z dziewięciu sektorów.

W rozdziale II omówiono najważniejsze dostępne instrumenty unijnego i krajowego wsparcia rynków rolnych w ramach wspólnej organizacji rynków produktów rolnych, płatności bezpośrednich, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz elementy pomocy krajowej.

W rozdziale III wskazano cele i wyzwania w poszczególnych sektorach oraz propozycje działań, które należy podjąć, aby zrealizować wyznaczone cele. Część dotycząca działań została podzielona na działania ogólne, których realizacja będzie miała wpływ na wszystkie sektory rolne, a także działania specyficzne dla wybranych rynków rolnych.

EFEKTY OSIĄGNIĘTE W 2017 ROKU

Wdrażanie programu, który koncentruje się na dziewięciu rynkach rolnych, tj. rynkach: zbóż, rzepaku, wieprzowiny, wołowiny, drobiu, mleka i przetworów mlecznych, cukru, owoców i warzyw oraz tytoniu. Analizowany będzie stopień realizacji kierunkowych wskaźników realizacji celów w odniesieniu do poszczególnych ww. rynków. Analizie poddane będą poniższe wskaźniki: wzrost sprzedaży zagranicznej, wzrost udziału żywca wprowadzanego do obrotu na podstawie umów pisemnych, wzrost odsetka produktów wprowadzanych do obrotu przez grupy producentów rolnych lub organizacje producentów, zwiększenie liczby producentów. MRiRW uruchamiać będzie sukcesywnie dostępne mechanizmy wsparcia celem realizacji programu.

Realizacja programu miała istotny wpływ na stabilizację na rynkach rolnych i poprawę dochodów rolniczych.

PRIORYTET IX Łagodzenie skutków rynkowych oraz zagrożeń epizootycznych wynikających z wystąpienia afrykańskiego pomoru świń

Afrykański pomór świń (*African swine fever* – ASF) to groźna, wysoce zakaźna i zaraźliwa choroba wirusowa świń domowych wszystkich ras oraz dzików. Strategia walki z tą chorobą polega na zlikwidowaniu wirusa w jak najkrótszym możliwym czasie. Wystąpienie tej choroby skutkuje przede wszystkim narażeniem danego kraju na ogromne straty finansowe, związane w pierwszej kolejności z zablokowaniem możliwości eksportu świń lub wieprzowiny do krajów trzecich, jak również z brakiem możliwości handlu zwierzętami oraz produktami pochodzenia zwierzęcego wewnątrz Unii Europejskiej. Ponadto, ASF niesie ze sobą konieczność wypłaty odszkodowań za zwierzęta zabite z nakazu organów Inspekcji Weterynaryjnej oraz poniesienia innych kosztów

związanych ze zwalczaniem choroby.

Konieczne zatem jest wdrażanie, odpowiednich do aktualnej sytuacji epizootycznej, środków prawnych mających na celu ograniczenie możliwości rozprzestrzenienia się ASF zarówno na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz na terytorium Unii Europejskiej. Ograniczenie ryzyka przeniesienia choroby do gospodarstw, w których są utrzymywane świnie, przyczyni się do zmniejszenia ewentualnych strat dla hodowców i producentów świń i możliwie najszybszego zniesienia ograniczeń handlowych, wprowadzonych w związku z wystąpieniem ASF.

27 czerwca 2016 r., po ok. 18 miesiącach od wystąpienia pierwszych zachorowań na afrykański pomór świń (ASF) u świń w gospodarstwach hodowlanych w Polsce (3 ogniska), pojawiły się kolejne zachorowania tzw. II fazy ASF, podczas której stwierdzono 20 kolejnych ognisk choroby, trwała ona do dnia 30 września 2016 r., tj. do dnia stwierdzenia ostatniego - 23 ogniska ASF w Polsce. Niestety, w tej fazie zachorowań swój znaczący udział miał tzw. czynnik ludzki, pod postacią nielegalnego obrotu prosiętami z wirusem ASF. Stąd pomimo 20 stwierdzonych wówczas ognisk największym zagrożeniem był fakt ich dużego rozproszenia terytorialnego. Wskutek właściwych działań MRIRW i podległych mu struktur, sytuację opanowano. Niestety, w wyniku niewłaściwie prowadzonego procesu odstrzału dzików, od stycznia do października br. stwierdzono ponad 330 przypadków u dzików, podczas gdy w latach poprzednich: 2014-2016 w sumie – 163, a także braku wdrożenia zasad bioasekuracji w gospodarstwach – 7 czerwca br. pojawiła się trzecia fala zachorowań na ASF u świń. Do dziś zanotowano już 80 ognisk tej fazy, co daje łącznie 103 ogniska. Mimo iż ich liczba jest znacząca, to jednak istotne jest to, że terytorialnie ASF nie rozprzestrzeniła się znacząco. Dostrzegalne są rejony, zmniejszonej liczby ognisk. Fala zachorowań wykazuje obecnie tendencję istotnie się zmniejszającą. Właściwie opracowane zapisy aktów prawnych, np. spec ustawy czy rozporządzeń przynoszą efekty. Ale prawo musi być wdrażane wszędzie tam, gdzie jest zagrożenie wystąpienia ASF a odstrzał dzików musi mieć charakter stały a nie okresowy.

ŹRÓDŁO ZADANIA

Program Działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015-2019.

CELE ZADANIA

- Zwalczanie oraz wczesne wykrywanie ognisk ASF u świń domowych oraz przypadków u dzików.
- Minimalizacja skutków ekonomicznych i społecznych w związku z występowaniem ASF na terytorium Polski.
- Istotne ograniczanie populacji dzików jako skutecznego wektora przenoszącego wirus ASF na terytorium Polski.
- Wdrażanie zasad bioasekuracji w gospodarstwach hodowlanych.

EFEKTY OSIĄGNIĘTE W 2016 ROKU

Zachorowania na ASF, występujące u świń w roku 2016, tj. 20 ognisk, które wystąpiły

w gospodarstwach hodowlanych pomiędzy 27 czerwca a 30 września zostały skutecznie zwalczone.

Podjęmowane są wielokierunkowe i skoordynowane działania, mające na celu zatrzymanie rozprzestrzeniania się wirusa ASF, w tym realizowana jest planowa redukcja populacji dzików, która dokonywana jest w ramach planowej gospodarki łowieckiej na terenie całego kraju oraz na obszarach, na których występuje ASF lub które są bezpośrednio zagrożone jego wystąpieniem poprzez odstrzał sanitarny.

Na bieżąco są również weryfikowane i nowelizowane przepisy krajowe. Uchwalone zostały tzw. specustawy i wydanych zostało szereg rozporządzeń wykonawczych, w tym rozporządzenie wprowadzające program bioasekuracji.

Równoległe cały czas prowadzona jest akcja informacyjno-edukacyjnej wśród rolników z wykorzystaniem lokalnych środków przekazu, ze szczególnym zwróceniem uwagi na konieczność stosowania się do zasad bioasekuracji oraz możliwości uzyskania różnych form pomocy.

Ponadto wykonywana jest kontrola graniczna na północnym i wschodnim odcinku granicy państwowej, pod kątem wyeliminowania wwozu żywności, w szczególności mięsa wieprzowego, dziczyzny i ich przetworów (także w ilościach na użytek indywidualny).

EFEKTY OSIĄGNIĘTE W 2017 ROKU

Znaczące ograniczenie dynamiki występowania kolejnych nowych ognisk, które stwierdzano od 7 czerwca do 9 października 2017r. W ostatnich tygodniach, tj. na przełomie września i października 2017 r. odnotowano znaczące obniżenie liczby nowych ognisk, które spowodowane jest przede wszystkim właściwie zapisanymi dyspozycjami prawnymi zawartymi w ustawie i rozporządzeniach, a także ich egzekwowaniu w terenie przez podległe MRiRW struktury m.in. Inspekcję Weterynaryjną. Wskutek właściwie prowadzonej przez MRiRW a także przez PIWet-PIB w Puławach i Główny Inspektorat Weterynarii akcji informacyjnej, znacząco skrócono czas od wystąpienia pierwszych niepokojących objawów w stadzie do wydania wyników badań. Zaistniała sytuacja ogranicza do minimum powstawanie tzw. ognisk wtórnych albo kontaktowych w gospodarstwach sąsiadujących.

W Polsce udaje się utrzymać występowanie wirusa ASF na ograniczonym terytorium. W tym celu opracowano i wdrożono zasady programu bioasekuracji.

Producentom świń na obszarze objętym restrykcjami z tytułu ASF zapewniono nadzwyczajną pomoc dostosowawczą. Wprowadzono także nadzwyczajne środki wspierania rynku wieprzowiny. W wyniku intensywnych działań na unijnych forach Polska otrzymała na pomoc dla producentów mleka i wieprzowiny 22 670 129 EUR (98 689 872,6 PLN) z tzw. pakietu Hogana.

PRIORYTET X Ujęcie rolnictwa i obszarów wiejskich w Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (SOR) została przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 14 lutego 2017 r. Działania SOR odnoszą się do wszystkich

obszarów wiejskich, gdzie dostrzega się duży potencjał rozwoju regionów i całego kraju.

W zakresie rolnictwa, w dokumencie podkreślono kluczowe dla zrównoważonego i odpowiedzialnego rozwoju kraju zwiększanie konkurencyjności gospodarstw rolnych oraz producentów rolno-spożywczych poprzez poprawę ich dochodowości, integrację łańcucha żywnościowego i bardziej sprawiedliwy podział wartości dodanej w tym łańcuchu. W Strategii opisane zostały również projekty strategiczne stanowiące strategiczne zadania państwa. Dokument, w każdym z obszarów wskazuje konkretne projekty służące realizacji celów strategicznych. Podejście to, wraz z przewidzianym systemem monitorowania i oceny, zapewni włączenie w realizację działań partnerów społecznych i gospodarczych, społeczeństwa obywatelskiego, świata nauki i samorządów. Lista projektów strategicznych liczy 185 przedsięwzięć, zarówno z zakresu rozwiązań legislacyjnych, jak i inwestycji. Ma ona otwarty charakter i może być modyfikowana. Do każdego z projektów przypisany został resort wiodący pełniący rolę koordynatora projektu. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest koordynatorem szesnastu projektów strategicznych, a w pięciu innych projektach strategicznych działania podejmowane przez MRiRW są jednym z elementów projektu. Jednym z projektów strategicznych SOR jest Pakt dla obszarów wiejskich

ŹRÓDŁO ZADANIA

Program Działań Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015-2019.

CELE ZADANIA

- Celem głównym projektowanych działań SOR jest stworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.
- Oczekiwanym efektem będzie wzrost zamożności Polaków oraz zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. „Sektor żywność wysokiej jakości” został zaliczony do listy 10 sektorów strategicznych „które mają szansę stać się przyszłymi motorami polskiej gospodarki”.
- Istotnym elementem polityki eksportowej będzie koncentracja wsparcia na branżach, stanowiących ważną pozycję eksportową kraju oraz tych sektorach, które mogą w przyszłości decydować o pozycji konkurencyjnej Polski w świecie (wytypowano 12 branż, wśród których znajduje się branża pn. „polskie specjalności żywnościowe”).
- Wsparcia B+R+I będzie skoncentrowane na 11 priorytetowych obszarach tzw. Programach Pierwszej Prędkości do których zalicza się m.in.: „Innowacyjne technologie, procesy i produkty sektora rolno-spożywczego i leśno-drzewnego (KIS 4)”

EFEKTY OSIĄGNIĘTE W 2016 ROKU

MRiRW brało udział w pracach nad Planem na rzecz odpowiedzialnego rozwoju (od lutego 2016r.), następnie nad Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR), MRiRW szczególnie zabiegało o

to, by w dokumentach tych zostały uwzględnione potrzeby rozwojowe obszarów wiejskich oraz działania na rzecz silnego przemysłu rolno-spożywczego. „Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) – po zakończeniu konsultacji i przyjęciu przez Rząd RP, ma stanowić najważniejszy dokument wskazującego kierunki rozwoju Polski w perspektywie średniookresowej, który stanowi rozwinięcie Planu na rzecz odpowiedzialnego rozwoju. MRiRW brał aktywny udział już na etapie prac nad Planem na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, w którym znajduje się piąty filar „Rozwój społeczny i regionalny” mówiący o konieczności włączenia małych miast i obszarów wiejskich w procesy rozwojowe: „Zrównoważony rozwój społeczny i regionalny to położenie nacisku na włączenie w procesy rozwojowe nie tylko aglomeracji, ale także mniejszych miast i obszarów wiejskich”.

EFEKTY OSIĄGNIĘTE W 2017 ROKU

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (SOR) została przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 14 lutego 2017 r. Działania SOR odnoszą się do wszystkich obszarów wiejskich, gdzie dostrzega się duży potencjał rozwoju regionów i całego kraju. W zakresie rolnictwa, w dokumencie podkreślono kluczowe dla zrównoważonego i odpowiedzialnego rozwoju kraju zwiększanie konkurencyjności gospodarstw rolnych oraz producentów rolno-spożywczych poprzez poprawę ich dochodowości, integrację łańcucha żywnościowego i bardziej sprawiedliwy podział wartości dodanej w tym łańcuchu.

Zadanie wynikające ze strategii realizowane są na bieżąco.

Wybrane Priorytety Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi na rok 2018

**w aspekcie Programu Działań Ministerstwa
Rolnictwa i Rozwoju Wsi na lata 2015-2019**

Krzysztof Jurgiel

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, październik 2017 r.

PRIORYTET XI Wdrażanie i realizacja Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju oraz Paktu dla obszarów wiejskich na rzecz rolnictwa i wsi, w tym Programów ożywiania małych miast oraz programu wsparcia dla obszarów po byłych Państwowych Gospodarstwach Rolnych.

Polityka wobec obszarów wiejskich zgodnie z zapisami SOR będzie wspierać ich rozwój w oparciu o posiadane przez nie endogeniczne potencjały. Wyrównywanie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom wsi i wymaga m.in. pobudzania przedsiębiorczości, przekształceń strukturalnych, zwiększania mobilności, zapewnienia odpowiedniej jakości usług (zdrowie, edukacja, transport publiczny). Równie ważna jest poprawa opłacalności produkcji rolnej, czego wyrazem jest m.in. kierunek interwencji SOR dedykowany *Konkurencyjnym gospodarstwom rolnym i producentom rolno-spożywczym*. W 2018 r. Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi będzie realizował 21 projektów strategicznych SOR (w tym 16 prowadzonych samodzielnie a 5 we współpracy z innymi Członkami Rady Ministrów).

Projektem SOR o szczególnym znaczeniu dla Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest przygotowanie i przyjęcie Paktu dla obszarów wiejskich na lata 2017-2020 (2030), który będzie wdrażany jako dokument o charakterze porozumienia społecznego i politycznego, integrujący w sposób kompleksowy działania systemowe (zmiany legislacyjne, instytucjonalne, programowe) na obszarach wiejskich. Pakt zapewni odpowiednie ukierunkowanie wsparcia na rzecz obszarów wiejskich wielu podmiotów (administracji rządowej i samorządowej, lokalnych społeczności, organizacji społecznych i zawodowych), realizowanego na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym przy wykorzystaniu środków krajowych i UE. Równie istotnym elementem SOR i Paktu jest pakiet działań skierowanych dla obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją m.in. małych miast, wsi i osiedli popegeerowskich, obszarów usytuowanych z dala od dużych ośrodków miejskich lub na styku granic województw, które cechuje szereg negatywnych zjawisk o charakterze społeczno-gospodarczym, niekorzystnie wpływających na ich rozwój. Założenia Paktu zostały przekazane pod obrady KERM we wrześniu 2017 r. i zakłada się, że w 2018 r. prace nad dokumentem będą zakończone a następnie zostanie przyjęty w drodze uchwały Rady Ministrów.

PODSTAWOWE CELE

- Odejście od doczasowego modelu kraju opartego na modelu polaryzacyjno-dyfuzyjnym na rzecz modelu zrównoważonego rozwoju w wymiarze społecznym i terytorialnym.
- Poprawa skuteczność i koordynacji stosowanych instrumentów polityki regionalnej na rzecz ograniczenia marginalizacji obszarów wiejskich i małych miast.
- Osiągnięcie porozumienia społecznego i politycznego odnośnie dalszych kierunków działań podejmowanych na obszarach wiejskich.

EFEKTY

- Wzmocnienie wszystkich funkcji wsi: społecznych, gospodarczych i środowiskowych.
- Poprawa dostępu mieszkańców wsi rynku pracy, dóbr i usług publicznych.

- Poprawa opłacalności produkcji rolnej.

PRIORYTET XII Negocjacje Ram Finansowych na nowy okres programowania oraz założeń Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2020-2026.

W 2018 r. MRiRW będzie aktywnie wspierać proces negocjacji wieloletnich ram finansowy (WRF) na okres po 2020 roku oraz uczestniczyć w ustaleniach na forum UE dotyczących kształtu WPR na kolejną perspektywę finansową.

MRiRW będzie zabiegać o wysokość budżetu tej polityki niezbędną dla zapewnienia realizacji jej celów traktatowych, w tym dla zapewnienia jednolitych warunków konkurowania na rynku UE (m.in. poprzez zakończenie wyrównania dopłat bezpośrednich pomiędzy p.cz.) Przyszła WPR powinna uwzględnić także nowe wyzwania stojące przed UE, w tym np. implikacje planowanej liberalizacji w ramach dwustronnych umów handlowych (jak CETA, porozumienie z Mercosur) czy wpływ realizacji polityki energetyczno-klimatycznej, które zwiększają presję cenowo-kosztową w sektorze rolnym. Ważną dla Polski funkcją WPR pozostanie ograniczanie różnic w rozwoju obszarów wiejskich pomiędzy państwami UE.

Działania MRiRW będą kontynuacją działań rozpoczętych w 2016 r. w związku z przeglądem WRF na lata 2014-2020. W maju 2017 r. MRiRW sfinalizowało prace nad dokumentem „Wspólna polityka rolna po 2020 roku – polskie priorytety” zawierającym wizję polskiego rządu dotyczącą przyszłej WPR. MRiRW promuje polskie priorytety i zabiega o ich jak najszersze poparcie m.in. inicjując podpisanie wspólnych deklaracji z podobnie myślącymi p.cz. (kraje V4, BR, RO, LT, LV).

PODSTAWOWE CELE

- Jak najsilniejsze odzwierciedlenie polskich priorytetów dotyczących przyszłości Wspólnej Polityki Rolnej UE w nowych ramach finansowych i prawnych UE po 2020 r.
- Zapewnienie wysokości budżetu WPR zapewniającego pełną realizację jej celów traktatowych, w tym utrzymanie wsparcia dochodów w rolnictwie i modernizacji na dotychczasowym poziomie.
- Zapewnienie jednolitych warunków konkurowania polskim rolnikom na jednolitym rynku UE.

EFEKTY

- Dalszy rozwój polskiego sektora wsi i rolnictwa po 2020 r. w warunkach postępującej liberalizacji rynków rolnych i systematycznego podnoszenia unijnych wymagań wobec warunków produkcji rolnej (w obszarze m.in. ochrony środowiska i klimatu).
- Poprawa opłacalności produkcji rolnej m.in. w celu ograniczenia dysparytetu dochodowego między rolnictwem i innymi sektorami gospodarki oraz pomiędzy wsią a miastem.

PRIORYTET XIII Transfer wiedzy i innowacji w rolnictwie.

W 2018 r. MRiRW będzie prowadziło następujące działania w tym zakresie.

- (1) Kontynuacja realizacji zadań w ramach Sieci na rzecz innowacji w rolnictwie i na obszarach

wiejskich przez wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego oraz Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie oraz Ministerstwo Rolnictwa o Rozwoju Wsi.

- (2) Prowadzenie prac nad rozwiązaniami systemowymi na rzecz zwiększenia efektywności współpracy pomiędzy nauką a praktyką w ramach projektu „Efektywny system doradztwa rolniczego”, przy założeniu uzyskania dofinansowania w ramach programu Gospostrateg.
- (3) Prowadzenie szkoleń rolników i doradców w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.
- (4) Intensyfikacja działań w zakresie prowadzenia porejestrowego doświadczalnictwa odmianowego.
- (5) Kontynuacja działań MRiRW w obszarze badań, transferu wiedzy i innowacji na forum UE, w tym w ramach pracach Stałego Komitetu ds. Badań w Rolnictwie (SCAR) i współpracy państw GV-4.
- (6) Intensyfikacja współpracy z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, w tym poprzez pozyskiwanie środków na ważne z punktu widzenia polityki resortu projekty, jak i promocję oferty NCBR wśród podmiotów sektora rolno-spożywczego.
- (7) Wdrażanie działania współpraca w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, w tym podpisanie pierwszych umów z grupami operacyjnymi EPI.
- (8) Upowszechnianie wyników prac instytutów badawczych nadzorowanych przez MRiRW.

PODSTAWOWE CELE

- Zwiększenie efektywności transferu wiedzy i innowacji z nauki do praktyki rolniczej.
- Intensyfikacja współpracy międzynarodowej, również w kontekście realizacji projektów w Programie Horyzont 2020.
- Rozpoczęcie realizacji projektów przez grupy operacyjne EPI w ramach PROW 2014-2020.

EFEKTY

- Poprawa konkurencyjności polskiego sektora rolno-żywnościowego dzięki szybszemu wdrażaniu nowych rozwiązań i innowacji.
- Trwale zwiększenie zaangażowania polskich instytucji nauki i doradztwa w zakresie tworzenia i transferu innowacji do sektora rolno-żywnościowego.

PRIORYTET XIV Opracowanie ustawy o gospodarstwie rolnym.

Zgodnie z art. 23 Konstytucji RP z 1997 roku, podstawą ustroju rolnego państwa jest gospodarstwo rodzinne. Zasada ta nie narusza postanowień art. 21 i art. 22. Konstytucja wprowadza pojęcie gospodarstwa rodzinnego nie określając jednak jego definicji. Wskazane normy konstytucyjne mają charakter ogólny. Wyznaczają fundamenty ustroju rolnego, który miał w przyszłości zostać doprecyzowany przez ustawodawcę. Przepis Konstytucji RP powinien być traktowany jako deklaracja w zakresie ustawowego regulowania tego ustroju. Konstytucyjne uznanie gospodarstwa rodzinnego za podstawę ustroju odpowiada faktycznemu stanowi rzeczy, który ukształtował się w rozwoju historycznym naszego rolnictwa

Planujemy opracowanie projektu ustawy o gospodarstwie rolnym. Byłby to akt zakrojony na szeroką skalę, zbliżający się swym zasięgiem do próby stworzenia pierwszego polskiego kodeksu rolnego. Ze względu na szeroki zakres regulowanych przez siebie zagadnień, akt taki z natury rzeczy musiałby inkorporować część szczególnych rozwiązań kodeksu cywilnego oraz szereg istniejących już i obowiązujących ustaw rolnych. Jednym z najistotniejszych zadań projektu, o którym tu mowa, winno być w szczególności określenie, uregulowanie pozycji prawnej gospodarstwa rolnego w obrocie gospodarczym, zapewnienie mu równej pozycji prawnej z innymi podmiotami gospodarczymi, ponowne wprowadzenie gospodarstwa rolnego do kodeksu handlowego. Równocześnie byłyby to okazja do sformułowania nowych, a zarazem nowoczesnych zasad organizacji wewnętrznej gospodarstwa rolnego, jego pozycji wobec organów państwa, gwarancji istnienia i prawidłowego funkcjonowania.

Byłoby to przedsięwzięcie zakrojone niewątpliwie na dłuższy okres prac przygotowawczo-legislacyjnych i wymagałoby przede wszystkim silnego poparcia i woli politycznej władz przygotowawczych i przeprowadzenia w Sejmie takiego aktu. Równocześnie byłyby to doskonała okazja do harmonizacji na szeroką skalę pozycji prawnej gospodarstwa rolnego w Polsce z odpowiednimi rozwiązaniami ustawodawstwa Unii Europejskiej.

W celu osiągnięcia zakładanych celów przewiduje się przyjęcie ustawy, uzgodnionej z partnerami społecznymi, która określi stabilne finansowanie rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich.

PODSTAWOWE CELE

- Określenie uprawnień i obowiązków dla rolnika.
- Regulacja stanu prawnego i organizacji wewnętrznej gospodarstwa rolnego.
- Uregulowanie kwestii cywilnoprawnej i socjalnej ochrony członków rodziny rolnika pracujących w gospodarstwie.
- Wprowadzenie specjalnego uprzywilejowanego reżimu dla młodych rolników.
- Racjonalne wykorzystanie gruntów na cele produkcji rolnej.
- Kontrola obrotu spekulacyjnego.
- Zapewnienie trwałości innych form gospodarczego władania gruntem, zwłaszcza długoterminowych dzierżaw rolniczych.
- Kontrola i przeciwdziałanie nadmiernej kumulacji gruntów.
- Określenie zasad nabywania gruntów rolnych przez cudzoziemców.
- Tworzenie instrumentów gwarantujących poprawę istniejącej struktury agrarnej.

EFEKTY

- Zapewnienie kontroli obrotu nieruchomościami rolnymi zgodnie z zasadami stosowanymi w UE. Porządkowanie ładu przestrzennego i ulepszanie struktury erogennej wsi. Poprawa warunków gospodarowania. Proces ciągły wieloletni.

PRIORYTET XV Zagrożenia dla Polski wynikające z możliwości pojawienia się chorób zakaźnych zwierząt i skażeń żywności.

Ocieplający się klimat i wzmożona migracja ludzi (zarobkowa, turystyczna, uchodźcza) doprowadza do sytuacji, kiedy w naszej szerokości geograficznej pojawiają się nowe, nieznane dotąd nam choroby zwierząt. Mogą one być przenoszone przez tzw. wektory, np. owady (kleszcze, pajęczaki) lub mechanicznie przez ludzi. Zmieniający się klimat powoduje pojawianie się w naszej szerokości geograficznej owadów, które do tej pory występowały, np. tylko w Afryce, a mogą one przenosić, np. wirusa ASF, wirusa choroby niebieskiego języka czy wirusa choroby Schmallenberg. Obecnie choroby zakaźne nie mają już dziś swego wczorajszego oblicza a w przyszłości będą miały postać odmienną od dzisiejszej. Jest nieistotne czy choroba zakaźna występuje w Afryce czy Ameryce, bo w ciągu kilkunastu godzin choroba ujawniona w jednym końcu świata może pojawić się w innym. Nowo pojawiające się choroby mogą mieć znaczenie w dwóch obszarach, ekonomicznym: ASF, grypa H5N8, choroba niebieskiego języka, gdzie państwo traci prawo eksportu żywności pochodzenia zwierzęcego i produktów dotyczących danego gatunku zwierząt. Istnieje również aspekt ochrony zdrowia publicznego, przy którym nowo pojawiające się choroby mogą zagrażać zdrowiu i życiu obywateli danego kraju. Nie bez znaczenia są również skażenia żywności pochodzenia zwierzęcego, powstałe wskutek świadomej działalności człowieka, np. obecność fipronilu w jajach czy dioksyn w żywności, czy niezależnej od człowieka, np. obecność bakterii w warzywach (*E. coli*). Wartym podkreślenia są również zagadnienia związane z zamieraniem rodzin pszczoł czy choroby zwierząt akwakultury.

PODSTAWOWE CELE

- Wczesne wykrycie i eliminacja ognisk chorób z grupy nowo pojawiające się chorób zakaźnych (potencjalnych skażeń żywności). Minimalizacja skutków zdrowotnych i ekonomicznych w związku z występowaniem nowo pojawiające się chorób zakaźnych na terytorium Polski. Stworzenie nowych narzędzi do diagnostyki chorób zakaźnych i skażeń żywności a także do analizy wraz z oceną ryzyka służących do przygotowywania opinii i ekspertyz.

EFEKTY

- Eliminacja zagrożeń wynikających z możliwości pojawienia się chorób z tzw. grupy *emerging infectious diseases*, czyli nowo pojawiające się choroby zakaźne. Eliminacja zagrożeń wynikających ze skażeń żywności powstałych w wyniku świadomej i nieświadomej działalności człowieka. Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi poprzez krajowe laboratoria referencyjne zlokalizowane w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym – Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach a także przez laboratoria urzędowej inspekcji weterynaryjnej realizuje programy badań monitoringowych wykrywających potencjalne mikroorganizmy i substancje niepożądane w żywności zwierzęcego pochodzenia.
- Ponadto, zgodnie z wymaganiami KE, PIWet-PIB w Puławach realizuje badania monitoringowe w ramach Programu Wieloletniego „Ochrona zdrowia zwierząt i zdrowia publicznego”, w zakresie aktualnych zagrożeń dla ochrony zdrowia publicznego właśnie jak również z punktu widzenia zdarzeń (choroby zakaźne zwierząt, skażenia żywności), które mają decydujący wpływ

na sytuację ekonomiczną kraju.